

BEDŘICH SMETANA
Z DOMOVINY
AUS DER HEIMAT

Dvě dua pro housle a klavír
Zwei Duette für Violine und Piano

I. A-dur, II. G-moll

Revidovali - Revidiert vom
Prof. Jaroslav Mikan, prof. Viktor Nopp

LAD. HNYK, HRADEC KRÁLOVÉ II.

BEDŘICH SMETANA

Z DOMOVINY
AUS DER HEIMAT

Dvě dua pro housle a klavír

Zwei Duette für Violine und Piano

I. A-dur, II. G-moll

Revidovali - Revidiert von

Prof. Jaroslav Mikan, prof. Viktor Nopp

S úvodem Dra Boh. Štědrone

LAD. HNYK, HRADEC KRÁLOVÉ II.

Z DOMOVINY

Posíláme umělcům naší drahé vlasti a také všem v cizině, kteří ctí pravé umění, pozdrav z naší milé domoviny, jak jej cítil a vyjádřil český hudební mistr B. SMETANA. Domovina, t. j. česká země, vlast, její lid a národ, to bylo Smetanovi vším. Od svého narození v staro-slavné Litomyšli (2. března r. 1824) až do konce svého života (12. května 1884 v Praze) zpíval o kráse, slávě a síle české domoviny a jejího lidu. A v době své strašlivé hluchoty (1874—1884) ještě zdvojnásobil umělecké úsilí o oslavu svého domova. Ač žil ve velikých útrapách a v neustálém boji s nelítostným osudem, nevzdal se do posledního dechu jiskřičky naděje na osvobození z pout příšerné choroby. Odhodlán, že musí pracovat dále pro národ a vlast, ho udržovalo na životě a povzbuzovalo k novým pracím. Nejskvělejším dokladem toho jest Smetanův jedinečný šestidílný cyklus symfonických básní *Má vlast*, dokončený roku 1879. Brzy po *Vlasti*, v létě roku 1880, napsal jako oddech dvě dvojhry pro housle a klavír pod názvem *Z DOMOVINY* a zadal je pražskému nakladateli Fr. A. Urbánkovi, jenž je vydal v lednu 1881. Dva byla věnována knížeti Alexandru z Thurn-Taxisu a po prvé je provedli 3. října roku 1880 v Budyni nad Ohří J. V. Novotný a K. Kovařovic. Všichni velcí čeští umělci, také Kubelík a Přihoda, prováděli s oblibou obě komorní skladby.

»Z domoviny« nemá virtuosní, okázalý ráz. Je prostým srdečným projevem, vypravuje o veliké lásce k domovině a její kráse. První, A-dur, vroucně zpívá o lásce k domovině s takovou vřelostí a citovou něhou, jakou mohou vykouzlit jenom housle a jakou shledáváme v málokterých skladbách Smetanových. Druhá, g-moll, je složitější a bohatší nápěvně i útvarově. Po vzletném úvodu v houslích zaznívá vroucí zpěv, plný citového zanícení až k *Allegro vivo*, jež přináší pozdrav z české domoviny národním tancem - polkou. V následujících dílech v mírnějším pohybu vrací se český mistr opět k lyrickému rozzjímání a zpěvu, zakončenému teprve v závěru hbitým *Presto*.

Nechť znovu potěší Smetanova hudba srdce všech věrných Čechů v zlaté domovině!

V Brně 30. června 1940.

Dr. Bohumír Štědroň.

AUS DER HEIMAT

Wir senden allen Künstlern unserer teuren Heimat und auch in der Fremde, welche die wahre Kunst ehren, den Gruß aus unserer lieben Heimat so, wie ihn unser českischer Meister Friedrich SMETANA gefühlt und ausgedrückt hat. Die Heimat, das ist die böhmische Erde, das Vaterland, ihr Volk und ihre Nation, das bedeutete für Smetana alles. Seit seiner Geburt im altberühmten Leitomischl (2. März 1824) bis zum Ende seines Lebens (12. Mai 1884 in Prag) sang er von der Schönheit, vom Ruhm und von der Kraft seiner českischen Heimat und ihres Volkes. Und in der Zeit seiner qualvollen Taubheit (1874—1884) hat sich seine künstlerische Bemühung um die Verherrlichung seiner Heimat noch verdoppelt. Trotzdem er unter den größten Beschwerden und im unaufhörlichen Kampfe mit dem unbarmherzigen Schicksal lebte, verglomm in ihm bis zum letzten Atemzuge nicht der Hoffnungsfunke, daß endlich die Erlösung von der grauenhaften Krankheit kommen werde. Die Entschlossenheit, daß er stets für das Volk und die Heimat kämpfen müsse, erhielt ihn am Leben und munterte ihn zu neuen Arbeiten auf. Als glänzendster Beweis dafür ist der einzigartige, sechsteilige Zyklus der symphonischen Dichtungen »Mein Vaterland« aus den Jahren 1874/9. Bald nach diesem Zyklus schrieb er im Sommer 1880 zur Erholung zwei Doppelspiele für Geige und Klavier unter dem Titel *AUS MEINER HEIMAT* und reichte dieselben beim Prager Verleger Fr. A. Urbánek ein, welcher sie im Jänner 1881 herausgegeben hatte. Die Duos sind dem Fürsten Alexander von Thurn und Taxis gewidmet und das erstemal am 3. Oktober 1880 in Budin an der Eger durch J. V. Novotný und K. Kovařovic aufgeführt worden. Alle großen českischen Künstler, auch Kubelík und Přihoda, spielten beide Kammerstücke mit besonderer Vorliebe.

Das Werk »Aus der Heimat« hat keinen virtuoson, prankvollen Charakter. Es ist für einen freundlichen Kreis bestimmt, dem es von der großen Liebe zur Heimat und zu ihrer Schönheit erzählt. I. Teil, A-dur, singt inbrünstig von der Liebe zur Heimat, mit einer derartigen Wärme und gefühlsvollen Zärtlichkeit, wie dies nur eine Geige hervorzaubern kann und welche wir bei wenigen Kompositionen von Smetana finden. Der II. Teil, g-moll, ist komplizierter und sowohl gesanglich, als auch formell reicher. Nach einer schwungvollen Einleitung ertönt ein inbrünstiger Gesang, durchdrungen von gefühlsvoller Begeisterung bis zum *Allegro vivo*, welches im Tanze und in einer Polka den Gruß aus der böhmischen Heimat bringt, in den folgenden Teilen kehrt der Meister in einer mäßigeren Bewegung wieder zum lyrischen Nachdenken und Gesang zurück und schließt endlich mit einem schnellen *Presto*.

Die Smetana-Musik möge wieder das Herz aller treuen Čechen in der goldenen Heimat erfreuen!

Brünn, am 30. Juni 1940.

Dr. Bohumír Štědroň.

Z domoviny - Aus der Heimat

I.

Moderato

VIOLINO

Violino part: *p*, *cresc.*, *5*

Piano part: *p*, *cresc.*

dolce cantando con anima

sul D

10

Violino part: *sf*, *p*, *15*

Piano part: *sf*, *dolce p*, *20*

15

20

Violino part: *sf*

Piano part: *sf*

25

30

Violino part: *piu p*, *dim.*, *35*

Piano part: *piu p*, *40*

35

mezza voce

mf espressivo

piu p

mf espressivo

40

dim.

ff animato

dim.

ff animato

45

poco rit.

dim.

sf

dim.

rit.

sf

sf

sul A

sul E

50

p dolce, semplice

m. s.

m. d.

p

55

60

dim.

f

piu animato

65

cresc. *ff*

70

dim. rit. *p tranquillo*

dim. rit. *p egualmente*

75

piu p

80

dim. e smorz. *pp*

dim. e smorz.

Più moderato

85

mf espressivo *cresc.*

mf

90

Allargando

f *p* *p* *pizz.*

f *p* *p espressivo* *cresc.* *p*

95

arco *pizz.* *arco*

cresc.

100

ff risoluto *sf*

dim.

First system of the musical score, measures 100-105. It features a treble clef with a trill (tr) and a circled measure number 105. The piano accompaniment is in the bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 3/4.

Tempo I.

Second system of the musical score, measures 110-115. It features a treble clef with a circled measure number 110. The piano accompaniment is in the bass clef. The key signature has three sharps and the time signature is 3/4. Dynamics include *f* and *ff*.

Third system of the musical score, measures 115-120. It features a treble clef with circled measure numbers 115 and 120. The piano accompaniment is in the bass clef. The key signature has three sharps and the time signature is 3/4. Dynamics include *espressivo*, *poco rit.*, *p*, *sf*, and *dim.*

Fourth system of the musical score, measures 125-130. It features a treble clef with circled measure numbers 125 and 130. The piano accompaniment is in the bass clef. The key signature has three sharps and the time signature is 3/4. Dynamics include *pp smorz.*, *pp*, *pizz.*, and *sempre dim.*

II.

Andantino

Musical score for a piano piece, marked "Andantino" and "Moderato". The score is in G major and 3/4 time. It features a vocal line and a piano accompaniment. The piece is divided into three systems.

System 1 (Measures 1-5): Marked "Andantino". Dynamics include *mf*, *espressivo*, and *p dolce*. Features a trill (*tr*) and a triplet.

System 2 (Measures 6-10): Dynamics include *ff*, *sul G*, *sf*, and *sempre f*. Includes a circled measure number 5.

System 3 (Measures 11-15): Marked "Moderato". Dynamics include *dim.*, *dolce cantando*, and *cresc.*. Includes a circled measure number 10 and a circled measure number 15.

20 *espressivo*

cresc. *sf*

25 *piu p e dolce* *cresc.*

piu p e dolce *sf cresc.*

30 *p*

35 *tr*

40 *pp dolcissimo* *subito ff*

pp dolcissimo

45

f *sf* *dim.*

50

p dolce *p dolce* *p*

55

pizz. *p* *sfz*

8

arco f *f*

60

sf *dim.* *al* *pp*

sf *dim.* *al* *pp*

65 *quasi l' Echo* *sempre pp*

sempre pp

70 *tr* *dim.*

tr *pp leggiero* *dim.*

8

75 *ff*

pp

8

80 *tr* *dim.*

ff sf sf sf sf *dim.*

85 *p* *cresc.* *dim.* *p* *piu p*

tr *p* *cresc.* *dim.* *p* *piu p*

Allegro vivo

90 *p scherzoso* 95

100

105 110

115

120 125

130

135

140 145 *sul G*

sul D 150 *sul G*

155 160

Meno allegro

espressivo

165 *sul D*

170 *dolce*

175 *ff*

180 *cresc.* *dim.* *piu p*

185 *sul D* *sul G* *sul G*

190

rit. *sff* *dim.*

rit. *pesante* *dim.*

poco accelerando *pp* *v* **Allegro vivo** 195 *tr*

cresc.

pp poco accel. *cresc.*

200 *f* *tr* *ff* 205

210 *p* *mp*

p

215 *sf* *sf* *sf*

Moderato assai

(220)

f *espressivo*

(225)

Presto

f

(230)

(235)

piu f

piu f

240

Musical score for measures 240-244. The system consists of four staves: a single treble staff at the top, followed by a grand staff (treble and bass clefs) for the piano accompaniment, and a single bass staff at the bottom. The music features a melodic line in the upper treble staff and a rhythmic accompaniment in the piano staves.

245

250

Musical score for measures 245-249. This system continues the piece with similar notation to the previous system, including a melodic line and piano accompaniment. A first ending bracket with a repeat sign and a fermata is placed over measures 248 and 249.

255

Musical score for measures 255-259. The notation includes dynamic markings such as *ff* (fortissimo) in the upper treble and piano staves. A first ending bracket with a repeat sign and a fermata is placed over measures 258 and 259.

260

265

Musical score for measures 260-264. This system features a variety of dynamic markings including *sf* (sforzando), *ff*, and *fff* (fortississimo). A first ending bracket with a repeat sign and a fermata is placed over measures 263 and 264.

VYDAVATELSKÉ POZNÁMKY

Základem tohoto vydání jest jednak Smetanův rukopis, jednak první vydání díla skladatelem ještě připravené. Obě předlohy se navzájem doplňují, neboť z první dvojhry jest zachován na třech stránkách rukopisu pouze 61 takt, z druhé schází v rukopisu Národní a univerzitní knihovny pražské naopak začátek v rozsahu 49 taktů. U rukopisu byly před odevzdáním díla do tisku učiněny skladatelem škrty a opravy. Opravy týkají se houslového partu, škrty znění pro oba nástroje. U taktů 44—46 první dvojhry vyměněna v houslích melodie shodná s melodickou linií klavírního partu za vzrušenější trioly. U druhé dvojhře vynechány v polce po taktu 100 v obou partech dvacet čtyři takty, rytmicky obdobné taktům 101—125; rovněž po taktu 142 vypuštěny dva takty. Zároveň vynechány v houslovém partu polky všechny osminy, které byly v místech nynějších pomlk v taktů 90—123 a 206—215; tehdy položeny též takty 91—94, spolu s obdobnými místy v dalším průběhu polky, o oktávu výše. Všechny tyto zásahy byly na prospěch dílu, jsouce učiněny rukou vsutku mistrovskou.

Při nepatrných rozdílech, nejvíce v označení dynamiky, v tištěném partu houslovém a u houslí v partituře, směrodatnou byla většinou partitura, případy sporné rozhodnuty se zřetelem k rukopisu nebo místům obdobným. Přihlédnuto i k náčrtu, jenž jest v majetku Smetanova musea.

J. M.

B E D Ť I C H S M E T A N A

Z D O M O V I N Y

A U S D E R H E I M A T

Violino

Z domoviny - Aus der Heimat

Violino

I.

Moderato

- Takt č. 1. a další: Nástup houslí ihned dominuje. V klidném a měkkém dolce se šetrným vibratem hráti celým smyčcem. Osminy nezkracovati. Druhá poloha. I v mnohých dalších částech předepsán jest prstoklad sudých poloh. Jejich výměna vytváří se ve vzdálenostech menších intervalů a získává se klid v kantiléně slohu této skladby přiměřený.
- Takt 9. Jemné a nepozorovatelné klouznutí 3. prstu z 2. polohy do 3.
- Takt 10. a další: Glissanda neshýšitelná, výměna poloh nepozorovatelná. Ve hře jeví se jen oduševnělost tónové krásy blížící se ideálu zpívané prosté lidové písně.
- Takt 31-34. Polohlasně, blíže hmatníku.
- Takt 43-46. S velkou energií v přesném rytmu. Jen v taktu č. 44. první dvě osminy poněkud zvolniti.

- T. No. 1. und die folgenden: Der Einfall der Geige dominiert sofort. Mit ganzem Bogen spielen in ruhigem u. weichem dolce. Die Achteln nicht verkürzen.
- T. No. 6.-8. 2. Lage. Auch in vielen weiteren Partien ist der Fingersatz der geraden Lagen vorgeschrieben. Der Lagenwechsel wird in viel kleineren Interval-Distanzen durchgeführt und es wird die dem Stile der gegebenen Komposition angemessene Ruhe erreicht.
- T. No. 9. Feines, kaum bemerkbares Glissando des 3. Fingers von der 2. in die 3. Lage.
- T. No. 10. und die folgenden: Unhörbare Glissandos, der Lagenwechsel unmerkbar. Im Spiele kommt nur eine seelenvolle Tonschönheit in Ercheinung, die sich dem Ideal eines einfachen Volksliedes nähert.
- T. No. 31-34. Mezza voce, in der Nähe des Griffbrettes.
- T. No. 43-46. Mit grosser Energie in korrektem Rhythmus. Nur im Takte No. 44. sind die ersten zwei Achteln etwas langsamer zu spielen.

II.

Andantino

Moderato

- Takt 5.-11. Výrazně ve formě recitativu. V taktu č. 7. poslední dvě osminy poněkud zvolnití.
- Takt 12.-37. Melodii hráti s jemným vibratem, výrazně, rytmicky výstižně. V takttech č. 12.-19. přesně rozlišovati triolový rytmus $\frac{3}{8}$ od rytmu čtyřšestnáctin, $\frac{1}{16}$.
- Takt 38.-39. Dobové přízvuky co nejslabší, jsou jen odleskem tepu synkopovaného rytmu.
- Takt 41.-42. Překvapující fortissimo s vrcholnou účinností smykovou.

- T. No. 5.-11. Ausdrucksvoll in der Form eines Recitativs. Im T. No. 7. sind die letzten zwei Achteln etwas langsamer zu spielen.
- T. No. 12.-37. Die Melodie ist im feinem Vibrato zu spielen, ausdrucksvoll, rythmisch prägnant. In den T. No. 12.-19. ist der Triolenrythmus $\frac{3}{8}$ genau von dem Rythmus der vier Sechszentelnoten $\frac{1}{16}$ zu unterscheiden.
- T. No. 38.-39. Schwächste Zeitakcente, diese sind ein blosser Abglanz des Pulsschlages des synkopierten Rythmus.
- T. No. 41.-42. Ein überraschendes Fortissimo mit der kulminierenden Wirkung des Bogenstriches.

Violino

Allegro vivo

- Takt 51.- 54. Pozor na správný rytmus $\frac{7}{8}$ a nikoliv $\frac{7}{4}$.
Nota šestnáctinová s odstínem výraznějšího vibrata zaznívá plněji.
- Takt 54.- 57. Viz poznámka, Z domoviny I: takty č. 94-97.
- Takt 59. Čtvrťovou notu atakovati shora.
- Takt 76.- 79. Prudké a vášnivé fortissimo kontrastující proti předchozímu pp.
- Takt 87.- 89. Přecházeti nenápadně do allegro viva bez prodlužování čtvrtové pomlky před taktem č. 90.
- Takt 90. a dal.: V allegro vivu nutno dáti bedlivě pozor na správný poměr tlaku smyčce k rychlosti jeho pohybu.
- Takt 107-109-111. Staccato volant spojené s ostrým spiccato.

- T. No. 51.- 54. Achtung auf den genauen Rhythmus $\frac{7}{8}$ u. nicht $\frac{7}{4}$. Die Sechszehntelnote soll etwas voller ertönen mit der Schattierung eines ausdrucksvollen Vibratos.
- T. No. 54.- 57. Siehe Anmerkung, Aus der Heimat I: T. No. 94-97.
- T. No. 59. Die Viertelnote von oben atakieren.
- T. No. 76.- 79. Ein heftiges und leidenschaftliches, mit dem vorhergehendem pp. kontrastierendes Vibrato.
- T. No. 87.- 89. Unauffallend in das Allegro vivo übergehen, ohne dass die Pause vor dem T. No. 90. verlängert wird.
- T. No. 90. und die folgenden: Im Allegro vivo ist das korrekte Verhältnis des Bogendruckes zur Schnelligkeit seiner Bewegung zu beachten.
- T. No. 107-109-111. Staccato volant verbunden mit dem Spiccato.

h. p. (195) *cresc.* *f* *tr* *c. sm.* (200) *tr* (205)

p (210) *sf* (215)

f espressivo (220) *tr* (225) *Presto* *f stī.*

(230) (235)

più f (240)

(245)

(250) (255)

(260) (265) *f* *sf* *sf* *sf* *sff* *sff*

- Takt 202.-205. Pevné, avšak ušlechtilé spiccato u žabky.
 Takt 219. Pomlka v časové délce předchozích 4 taktů.
 Takt 226.a dal. Triolový pohyb. Pevný tlak na struny středem smyčce.
 Takt 261.-264. Akordy hrát nelomeně, krátce a úsečně, ne však hrubě. Žíně zasahují v dolní třetině smyčce všechny tři struny najednou.
 Takt 266. Po zaznění akordů okamžitě prsty přikrytí struny, které nesmí doznívati.

- T. No. 202.-205. Ein festes, doch aber edles Spiccato am Frosch.
 T. No. 219. Eine Pause in der Zeitdauer der vorhergehenden vier Takte.
 T. No. 226. und die folgenden: Genauen Triolenbewegung. Fester Druck auf die Seiten mit der Bogenmitte.
 T. No. 261.-264. Die Akorde sind nicht gebrochen, sondern kurz und scharf doch aber nicht grob zu spielen. Die Haarbrette erfasst alle drei Seiten gleichzeitig.
 T. No. 266. Nach dem Ertönen der Akorde ist die Seite sofort mit Fingern zu bedecken, sie darf nicht mehr erklingen.

V. N.

HYNEK PŘIKRYL
OBCHOD HUDEBNINAMI
PRAHA II., Na Příkopě 26
Paně paláce Živnostenské banky